

डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला

संयुक्त कृषि संशोधन व विकास समितीद्वारे केलेल्या पिकनिहाय संशोधन शिफारसी/तंत्रज्ञान (२००९ ते २०१८)

पिकाचे नांव : तूर		
लागवडी विषयी तंत्रज्ञान व शिफारसी :		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
-	-	-
खत व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१०	१	तुरीचे अधिक उत्पादन व आर्थिक मिळकतीकरिता, बियाण्यास रायझोबियम, पीएसबी व पीजीपीआर या जिवाणू संवर्धनाची बिजप्रक्रिया करुन, पेरणीसोबत १८:४६:२० नत्र :स्फुरद :पालाश व माती परिक्षणानुसार गंधकाची कमतरता असलेल्या जमिनीमध्ये २० किलो गंधक प्रति हेक्टरी, देण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.
२०१६	१	संवर्धीत शेतीमध्ये पहील्या वर्षी तुर आधारीत आंतरपीक नंतर बीटी कापूस फेरपालट पिक पद्धतीत कमी मशागत (१ वखरणी . १ डवरणी . १ तणनाशक फवारणी) करुन बीटी कपाशीच्या अधिक आर्थिक मिळकत करीता व जमीनीचे आरोग्य सुधारण्यासाठी तुरीमध्ये बोरू घेवून ४५ दिवसांनी पसरविणे. बीटी कपाशीला १०० टक्के रासायनिक खत मात्रा (६०:३०:३० किलो नत्र : स्फुरद : पालाश /हेक्टरी) देण्याची शिफारस करण्यात येते.
पाणी व्यवस्थानाबद्दल शिफारसी :		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
-	-	-
किड व रोग व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०११	१	तुरीवरील शेंगा पोखरणा-या अळ्यांचे प्रभावी नियंत्रणासाठी पिक ५० टक्के फुलो-यात असतांना अॅझाडिरेक्टीन १०००० पी.पी.एम. १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पहिली फवारणी, त्यानंतर १५ दिवसांनी इमामेक्टीन बेंझोएट ५ टक्के ३ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून दुसरी फवारणी व त्यानंतर १५ दिवसांनी डेल्टामेथ्रीन १ टक्का प्रवाही + ट्रायझोफॉस ३५ टक्के प्रवाही या मिश्रकटकनाशकाची २५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून तिसरी फवारणी करावी.
२०१३	१	तुरीवरील शेंगा पोखरणा-या अळ्यांच्या व्यवस्थापनासाठी रेनक्सीपायर २० एससी २.५ मिली किंवा फ्ल्युबेडामाईड २० डब्ल्युडीजी ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून किडींची आर्थिक नुकसानीची संकेत पातळी येताच फवारणी करावी.
२०१३	२	तुरीवरील शेंगमाशीच्या व्यवस्थापनासाठी थाईक्लोप्रीड २१.७ एससी ४.० मिली

		किंवा अॅसीफेट ७५ एसपी २०.० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून शेंगात दाणे भरतांना व त्यानंतर १५ दिवसांनी दुसरी फवारणी करावी
२०१३	३	तुर पेरणीपूर्वी बिज प्रक्रियेकरिता २५ ग्रॅम/किलो रायझोबियम पीकेव्हीपीआर-१०१ ची उत्पादन वाढीकरिता शिफारस करण्यात येत आहे.
२०१७	१	तुरीवरील मर रोगाचा प्रादुर्भाव कमी करण्याकरिता व अधिक उत्पादन मिळविण्याकरिता प्रथम बियाण्याला संयुक्त बुरशीनाशक कार्बोक्झीन (३७.५ %) अथायरम (३७.५ %) ३ ग्रॅम प्रती किलो व नंतर ट्रायकोडर्मा व्हिरीडी १० ग्रॅम प्रती किलो बियाणे प्रमाणे बीज प्रक्रिया करण्याची शिफारस करण्यात येते.
काढणी पश्चात व्यवस्थापनाबद्दल शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१५	१	तुर (वाण-तारा) चांगली भरडण्याकरिता झायलनेज, पेक्टीनेज व सेल्युलेज या विकरांचे २:१:१ या प्रमाणात मिश्रण करून त्याची ४५ ग्राम/क्विं. तूर प्रमाणे पूर्व प्रक्रिया करण्याची शिफारस करण्यात येते.
पीक व्यवस्थापनाबद्दल इतर शिफारसी		
वर्ष	अं.क्र.	शिफारस
२०१४	१	तुरीच्या बियाण्याची उगवण चांगली, रोपांची अपेक्षित संख्या व अधिक उत्पादनासाठी पेरणीपूर्वी तुरीचे बियाणे आठ तास पाण्यात भिजवून (बियाणे आणि पाणी १:२ या प्रमाणात) सर्वसामान्य ओलाव्यापर्यंत (२ दिवस) सावलीत वाळवावे अशी शिफारस करण्यात येते.
२०१५	१	तुरीच्या अधिक उत्पादन वाढीकरिता पेरणीपूर्वी २५ ग्रॅम/किलो रायझोबियम पीकेव्ही पीआर-१०१ अधिक २० ग्रॅम/किलो पीएसबी-३ ची बिजप्रक्रिया करण्याची शिफारस करण्यात येते.
२०१५	२	तूर पिकाचे जास्तीत जास्त उत्पन्न मिळविण्यासाठी आणि शिफारसीप्रमाणे तंत्रज्ञानाचा अवलंब केल्यामुळे प्रति क्विंटल खर्च (५०० ते ६०० रुपये प्रति क्विंटल) कमी करण्यासाठी तूर पिकविणाऱ्या शेतकऱ्यांनी शेणखत आणि स्फुरदयुक्त खतांचा अवलंब वाढविणे गरजेचे आहे.
२०१५	३	तूर व मूग पिकांच्या भावात बाजारात अस्थिरता असल्याने शेतकऱ्यांची या पिकामधील जोखीम कमी करणे, बाजारभावाविषयी संरक्षण देणे तसेच या पिकांचे क्षेत्र राज्यात स्थिर राहण्यासाठी कायम स्वरूपी ठोस खरेदी व्यवस्था राबविण्याची शिफारस करण्यात येते.